

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KSO/2016/372

BETREFT: aanrekenen van kosten in het secundair onderwijs

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangst: 2 maart 2016

1.2. Verzoeker

[X], ouder van een leerling,.

1.3. Betrokken school

- School: [Y].

- Schoolbestuur: [Z].

1.4. CZB

Op 2 maart 2016 bezorgt verzoekster het secretariaat van de Commissie per e-mail een brief van 1 maart 2016 met de vraag.

Bij e-mail van 2 maart 2016 wordt het schoolbestuur in kennis gesteld van de vraag en van de mogelijkheid om een repliek in te dienen. Bij e-mail van 17 maart 2016 bezorgt de school het secretariaat van de Commissie een repliek.

Op 21 maart 2016 ontvangt het secretariaat van de Commissie een e-mailbericht van verzoekster met een repliek op het verweer.

Bij e-mail van 29 maart 2016 worden de partijen uitgenodigd voor de zitting van de Commissie.

Op 5 april 2016 laat verzoekster weten aanwezig te zullen zijn op de zitting van de Commissie. Op 12 april 2016 laat de betrokken school weten niet aanwezig te zullen zijn op de zitting.

2. INHOUD van de VRAAG

Verzoekster betwist de aanrekening van een aantal kosten vermeld op de schoolfactuur. Zij heeft zich tot de school gericht met de vraag om een verantwoording van kosten, maar ontving daarop naar eigen zeggen geen afdoend antwoord. Zij stelt verder dat m.b.t. deze factuur de afspraken vermeld in het schoolreglement, door de school zelf niet worden nageleefd.

De vraag heeft betrekking op:

1. Fotokopiekosten:

Verzoekster moet 40 euro aan fotokopiekosten betalen. Aan 0,5 eurocent per kopie wil dit zeggen dat er nog 800 kopieën gemaakt worden buiten de aankoop van boeken, werkschriften en eigen gemaakte cursussen van leerkrachten (263 euro). Volgens haar berekeningen kunnen er maar ruimschoots 500 kopieën gemaakt zijn.

2. Administratiekosten:

Er wordt 16 euro aan administratiekosten aangerekend voor basiskosten, zoals gebruik van Smartschool, briefwisselingen, diploma's, studievorderingen, rapporten enz..

3. Kosten culturele activiteiten

Voor culturele activiteiten werd vorig schooljaar 130 euro aangerekend. Volgens verzoekster is dit een veel te hoge vooruitbetaling, want er wordt nu 38 euro teruggegeven. Bovendien gebeurt de verrekening pas nu bij de factuur van dit schooljaar en niet op het einde van het vorige schooljaar.

4. Kosten van schoolagenda

Voor de schoolagenda wordt 6 euro aangerekend. Volgens verzoekster hebben de leerlingen al een agenda via Smartschool. Nu hebben ze enkel een planner die half zo dik is als een gewone agenda, maar die dezelfde kostprijs heeft als een gewone agenda. De financiële medewerker zou verzoekster verteld hebben dat de agenda exact 5,85 euro kost en dat ze dat bedrag naar boven hebben afgerond. Verzoekster vraagt zich af of dit zomaar kan.

5. Dreiging voor iedereen op 1ste factuur

Indien verzoekster niet tijdig betaalt, wordt er een incassobureau ingeschakeld en wordt er een boete van 25% aangerekend (binnen 14 dagen na rekeningdata). Volgens verzoekster hoeft dit niet op iedere factuur vermeld te staan, vermits het reeds in het schoolreglement is opgenomen en niet goed overkomt bij wie wel betaalt.

6. Administratiekosten bij spreiding van betaling

De school rekent 2,5 euro administratiekosten aan bij een aanvraag voor spreiding van betaling. Verzoekster heeft bedenkingen bij deze regeling die ouders in sociaal minder gunstige omstandigheden die het moeilijk hebben om facturen te betalen, een extra kost oplegt. Verzoekster vraagt zich af of deze regeling wel wettelijk is.

7. Het schoolreglement

De afspraken in het schoolreglement m.b.t. de schoolfacturen worden door de school niet nageleefd. Volgens de school wordt er dit schooljaar maar één schoolfactuur verstuurd, terwijl het huidige reglement twee keer per jaar vermeldt.

8. Geen duidelijk en precies overzicht van de bijdragen bij inschrijving

Bij de inschrijving heeft verzoekster geen duidelijk en precies overzicht kunnen inkijken of ontvangen met betrekking tot de verschillende soorten bijdragen. Enkel de culturele activiteiten en de daaraan verbonden kosten waren in de loop van het begonnen schooljaar te lezen op smartschool.

9. Geen werkelijke kosten

De aangerekende kosten zijn gebaseerd op het vorige schooljaar en hebben geen betrekking op individuele leerlingen. Ze beantwoorden dus ook niet aan de werkelijke kost.

Verzoekster verwacht een gedetailleerd overzicht van de reële schoolkosten. Zij vraagt verder van de school een correct handelen m.b.t. de teruggave van betaalde voorschotten (voor het

einde van het schooljaar). Verzoekster wenst een teruggave van onterecht aangerekende kosten op de voorliggende en voorgaande facturen.

3. REPLIEK van de BETROKKEN SCHOOL

1. Schoolrekening algemeen

- Aantal rekeningen

De ouders van de leerlingen ontvangen per schooljaar twee rekeningen. De eerste bij de aankoop van de schoolboeken bij de start van het nieuwe schooljaar en een tweede in november voor de overige kosten.

Naar aanleiding van de vele klachten uit het verleden is de school dit schooljaar voor de eerste keer overgestapt naar een externe boekenleverancier. De boeken worden voor de start van het schooljaar aan huis geleverd en rechtstreeks in rekening gebracht door de boekenleverancier. Dit vervangt de eerste schoolrekening uit het verleden en vandaar misschien enige verwarring. Bij gunstige beoordeling van deze werkwijze en verderzetting van de samenwerking met de externe boekenleverancier zullen we dit opnemen in het schoolreglement.

- Inhoud van de rekeningen

In het verleden bevatte de eerste rekening bij de start van het schooljaar niet enkel de kosten van de boeken, maar ook al andere bijdragen zoals bv. culturele activiteiten. Hierdoor was de eerste rekening veel hoger en de tweede rekening in de maand januari dan in verhouding vrij laag.

- Spreiding van de kosten

Om een maximaal haalbare spreiding voor ouders en school te verwezenlijken volgt de tweede rekening -met specifiek campusgebonden uitgaven- vanaf dit schooljaar in de loop van de maand november. Dit betekent concreet dat bij de ontvangst van deze betalingen de school een voorfinanciering van 4 maanden voor haar rekening neemt voor alle reeds ontstane kosten.

- Spreiding van de betalingen

Om de impact van een schoolrekening op het budget van ouders nog te verlichten is een onmiddellijke mogelijkheid tot spreiden over 3 schijven van de betalingen ingevoerd. In het verleden kon dit slechts na bespreking met argumentatie.

- de boekenleverancier geeft automatisch de mogelijkheid om de betaling te spreiden.
- de school geeft automatisch de mogelijkheid om de betaling te spreiden.

- Kosten van de spreiding

Op vraag van ouders heeft de school naar analogie met de boekenleverancier de mogelijkheid ingevoerd om automatisch voor een spreiding te kiezen. De formulering 'inclusief de €2.50 administratiekosten' werd integraal overgenomen. De school maakt van deze formulering geen breekpunt voor de toekomst en zal dit evalueren. Deze kosten zijn helaas wel realistisch. Kiezen voor gespreide betaling betekent niet dat alle ouders er zich aan houden. De school stelt vast dat zij nu -te vaak- voor elke schijf van het plan de cyclus van persoonlijk contact, schriftelijke herinnering, uitnodigen voor een gesprek aanpassen van het betalingsschema,... moet doorlopen.

- Bepaling van de kosten

De samenstelling van de schoolrekening is gebaseerd op een vooruitblik naar het volgende schooljaar. De schoolrekening is daarom altijd een schatting van kosten die vaak pas één jaar

later worden gemaakt. Het is trouwens mogelijk dat gewijzigde inzichten en pedagogische vereisten een aanpassing van het jaarprogramma vragen.

De school wil de ouders een zo realistisch mogelijk inzicht verschaffen, maar ze wil ook niet van haar principes afwijken dat de uiteindelijke rekening de opgave niet mag overschrijden. Overschrijdingen werden tot nog toe ook nooit doorgerekend aan ouders en door de school zelf gedragen.

- **Jaarafrekening**

Na elk schooljaar wordt een afrekening gemaakt tussen aangerekende kosten en de reële kosten. Deze afrekening is steeds in het voordeel van leerling en ouder. De school wil met klem benadrukken dat dit niet zijn oorzaak vindt in een te hoge aanvangsrekening, maar wel in de permanente inspanning om de uitgaven te beperken. Enkele voorbeelden: het uitwerken van goedkopere alternatieven (bv sportdag), gunstigere prijzen voor uitstappen, bundelen van uitstappen,...

- **Tijdstip en wijze van jaarafrekening**

De jaarafrekening kan slechts gebeuren na ontvangst van alle externe rekeningen, pas dan kent de school alle reële kosten. Veel activiteiten vinden nog plaats in de laatste maand van het schooljaar en het is niet ongebruikelijk dat deze rekeningen pas bij aanvang van het nieuwe schooljaar de school bereiken.

- in september worden de afrekeningen voor de schoolverlaters opgesteld en het tegoed meegedeeld aan de ouders en onmiddellijk gestort na bevestiging van het correcte bankrekeningnummer.
- in oktober worden de afrekeningen voor de doorstromers opgesteld. Het tegoed wordt automatisch toegevoegd aan de nieuwe schoolrekening.

- **Dreiging met incassobureau**

De doorverwijzing naar een incassobureau stond inderdaad prominent op het begeleidend schrijven van de schoolrekening. De school zal de formulering herbekijken.

De school wenst hier uitdrukkelijk te melden dat de ultieme overdracht aan een extern bureau slechts na uitputting van alle mogelijke overleg en rekening houdend met de persoonlijke situatie van ouders en leerling wordt overwogen.

2. Schoolrekening specifiek

- **Fotokopiekosten**

Voor de bepaling van de kopieerkosten gelden de principes uit 'schoolrekening algemeen'.

De school legt de totalen voor het schooljaar 2014-2015 voor: er werden 54.787 kopies gemaakt voor de 48 leerlingen in 4STW.

Dit resulteert in: $1.141 \text{ kopies/leerling} \times €0.05/\text{kopie} = €57,05$, afgetopt naar €40.

De stand voor schooljaar 2015-2016 op eind februari 2016 wordt eveneens voorgelegd: 27.134 kopies voor de 52 leerlingen in 4STW.

Dit resulteert in een tussenstand eind februari 2016: 522 kopies/leerling.

- **Administratiekosten**

De administratiekosten (€16.00) zijn opgebouwd uit volgende deelposten :

- elektronisch leerplatform en communicatie met ouders (Smartschool)	€8.75
- klassieke communicatie via briefwisseling en telefoon	€6.00
- bureaumateriaal (mapje rapport,...)	€1.25

De school vindt een snelle en volledige informatieverstrekking over de leervorderingen van de leerlingen erg belangrijk en heeft daarvoor volop gekozen voor de digitale communicatie. Men stelt echter vast dat veel ouders niet bereikt worden via digitale weg. Hierdoor is men verplicht beide kanalen overeind te houden. Deze dubbele kost wordt gedeeltelijk in rekening gebracht via de administratiekosten.

- **Kosten culturele activiteiten**

Voor de bepaling van de kosten voor culturele activiteiten gelden de principes uit 'schoolrekening algemeen'.

De leerkrachten en hun pedagogisch directeur stellen in nauw overleg het programma samen binnen het kader van de leerplannen en het pedagogisch project van de campus.

De terugbetaling van de €38 kadert in het streven om de eindrekening zo laag mogelijk te houden. Eén voorbeeld : de musicalvoorstelling werd gebudgetteerd voor €30, maar vervangen door een theatervoorstelling van € 7,95.

- **Kosten schoolagenda**

De school maakt er geen breukpunt van om het saldo in mindering te brengen.

3. Verdere stand van zaken

De school stelt dat het haar onmogelijk leek de individuele vraag van verzoekster te beantwoorden zonder eerst kritisch naar de totaliteit van al de schoolrekeningen te kijken. Dit heeft geresulteerd in een totaaloverzicht voor alle klassen.

Binnen de ouderraad van de school loopt eveneens een overleg over de leerlingenrekening. Er zal gezocht worden naar een gedragen werkwijze voor de toekomst.

De school gelooft dat dit gemeenschappelijk project kan uitmonden in een consensus in de schoolraad en de daaruit voortvloeiende aanpassingen in het schoolreglement.

De school meent dat het advies van de Commissie in dat kader een belangrijke gids is en ziet het antwoord dan ook met belangstelling tegemoet.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1. Datum en uur: 15 april 2016 om 13.00 uur.

4.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding

4.3. Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet- XIII- Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt samengesteld:
De heer Bengt Verbeeck, voorzitter;

Hilde Timmermans, Etienne Becuwe en Paul De Winne, leden.

4.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Voor verzoekende partij: mevr. [X] en dhr. [W].

4.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld betreffende bevoegdheid en advies.

5. ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1. Regelgeving

** Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966.*

Artikel 13 bepaalt dat de Lid-Staten zich engageren om het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk te maken.

** Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989.*

Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor te zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen, voor ieder kind beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

** Grondwet.*

Artikel 24, § 3, eerste lid: “De toegang tot het onderwijs is kosteloos tot het einde van de leerplicht”.

** Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek van 13 juli 2001.*

Art. V.25. De Commissie beslist over de gegrondheid van klachten van belanghebbenden inzake :

1° de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de kosteloosheid van het onderwijs, de beginselen vermeld in artikel 27 van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, artikel 35 van de codificatie betreffende het secundair onderwijs, en artikel 6, 6°, van het decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding en de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27bis en 27ter, § 1, van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997;

2°

3° ...

...

Art. V.26. De Commissie kan vragen van belanghebbenden behandelen over de aangelegenheden bedoeld in artikel V.25, eerste lid.

** Codex Secundair Onderwijs*

Art. 35. In het door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt door middel van het school- of centrumreglement aan de ouders of aan de personen die de minderjarige leerling in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, dan wel aan de meerderjarige leerling meegedeeld.

Art. 36. De kosten van het onderwijs, verstrekt in scholen en centra of afdelingen voor onderwijs, tot stand gebracht door openbare of private personen, vallen ten laste van de schoolbesturen.

Aan de gefinancierde of gesubsidieerde scholen en die aan de bij de decreet en uitvoeringsbesluiten gestelde voorwaarden voldoen, verleent de Vlaamse Gemeenschap salarissen, salaristoelagen en werkingsbudget.

Art. 37.

Jaarlijks wordt een forfaitair werkingsbudget verleend om de kosten te dekken die verbonden zijn aan de werking en de uitrusting van de school, aan het kosteloos verstrekken van leerboeken en schoolbehoeften aan de leerplichtige leerlingen en aan de uitgaven voor de financiering van de investeringen.

Art. 111.

§ 1. Elk schoolbestuur maakt voor elk van zijn scholen een schoolreglement op waarin de rechten en plichten van elke leerling worden vastgelegd.

Voor de toepassing van deze bepaling worden onder scholen niet de ziekenhuisscholen verstaan.

Elk centrumbestuur maakt voor elk van zijn centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, na advies van de centrumraad, een centrumreglement op waarin de rechten en plichten van elke leerling worden vastgelegd. Elk centrumbestuur maakt voor zijn centrum voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen een centrumreglement op waarin de rechten en plichten van elke leerling worden vastgelegd; dit reglement kan per vestigingsplaats verschillen.

§ 1bis. Het school- of centrumbestuur informeert de betrokken personen over het school- of centrumreglement voorafgaand aan de inschrijving van de leerling en bij elke wijziging.

Daarbij moeten volgende principes in acht worden genomen :

1° voorafgaand aan een inschrijving wordt het school- of centrumreglement schriftelijk of via elektronische drager aangeboden en verklaren de betrokken personen zich er schriftelijk mee akkoord;

2° bij elke wijziging van het school- of centrumreglement informeert het school- of centrumbestuur de betrokken personen schriftelijk of via elektronische drager over die wijziging en de betrokken personen geven opnieuw schriftelijk akkoord. Indien de betrokken personen zich met de wijziging niet akkoord verklaren, dan wordt aan de inschrijving van de leerling een einde gesteld op 31 augustus van het lopende schooljaar;

3° het school- of centrumbestuur vraagt de betrokken personen of ze een papierenversie van het school- of centrumreglement wensen te ontvangen;

4° een wijziging van het school- of centrumreglement kan ten vroegste uitwerking hebben in het daaropvolgende schooljaar, tenzij die wijziging het rechtstreekse gevolg is van nieuwe regelgeving.

§ 1ter....

...

Art. 112.

In het school- of centrumreglement moeten, voor zover van toepassing, minimaal de volgende onderdelen worden opgenomen :

...

6° de financiële bijdrageregeling voor de betrokken personen, de mogelijke afwijkingen en de contactpersoon binnen de school, het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs of het centrum voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen voor vragen of opmerkingen dienaangaande;

...

** Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.*

** Omzendbrief GD/2004/03 van 13 juli 2004 betreffende de lokale participatieregeling in het basis- en secundair onderwijs.*

5.2. Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij, rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving, bevoegd is.

5.3. Advies

5.3.1. Kosteloosheid. Kostenbeperking. Kostenraming en ouderinformatie. Algemeen.

5.3.1.1. Kosteloosheid

De grondwet waarborgt de kosteloze toegang tot het leerplichtonderwijs. Uit de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs volgt dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Dit wordt bevestigd door het Arbitragehof (thans: het Grondwettelijk Hof) in zijn arrest nr. 28/92 van 2 april 1992. De regel van de kosteloze toegang tot het onderwijs impliceert dat de basiskosten voor het verstrekken van onderwijs ten laste vallen van de publieke of private personen die het initiatief nemen om onderwijs aan te bieden. Zij kunnen daarvoor wel door de gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd worden (cf. art. 36 Codex Secundair Onderwijs).

De regel van de kosteloze toegang houdt geen recht op volledige kosteloosheid van het secundair onderwijs in. In genoemd arrest blijkt dat in de huidige stand van de regelgeving op het niveau van het secundair onderwijs de scholen van de ouders en de meerderjarige leerlingen wel een bijdrage kunnen vragen voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten en vormen van dienstverlening. Uitgesloten zijn evenwel kosten die behoren tot de basiskosten voor de organisatie van hedendaags onderwijs en een onderdeel vormen van de openbare dienstverlening van elke door de overheid gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling.

Voor goederen en diensten waarvoor een bijdrage kan worden gevraagd mag niet meer worden aangerekend dan de kosten van de geleverde goederen of prestaties. Deze kosten moeten kunnen worden verantwoord, onder meer vanuit de eigenheid van de doelgroepen in het secundair onderwijs. De gevraagde bijdragen moeten het kenmerk behouden van een kostprijs. Dat veronderstelt enerzijds dat het gaat om door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds dat het goederen of diensten betreft die de betrokken leerling effectief heeft ontvangen.

Er moet een lijst worden opgesteld van de bijdragen die van de ouders kunnen worden gevraagd. Deze lijst moet voor overleg aan de schoolraad worden voorgelegd en bij inschrijving of voor de start van het schooljaar via het schoolreglement aan de ouders worden meegedeeld. De regeling moet ook de mogelijkheid tot het toestaan van afwijkingen vermelden. Onder afwijkingen worden specifieke maatregelen of tegemoetkomingen verstaan voor financieel minder gegoede gezinnen. Deze regeling moet voor overleg aan de schoolraad worden voorgelegd en via het schoolreglement aan de ouders worden meegedeeld.

5.3.1.2. Kostenbeperking in het secundair onderwijs. Kostenraming en ouderinformatie.

Het secundair onderwijs mag dan niet verplicht kosteloos zijn, dit belet niet dat “passende maatregelen voor het invoeren van gratis onderwijs” voor dat onderwijsniveau behoren tot de doelstellingen van het Kinderrechtenverdrag (art. 28, § 1, b). Met haar beleid voor kostenbeperking en bevordering van gelijke kansen wil de Vlaamse Gemeenschap genoemde

doelstelling van het kinderrechtenverdrag invulling geven. Het komt elke inrichtende macht toe om zich met passende maatregelen in dit gemeenschappelijk beleid in te schrijven.

Een eerste stap in de ontwikkeling van een beleid van kostenbeperking ligt op het niveau van informatie en inspraak. Zo is decretaal voorgeschreven dat de lijst van de voor de ouders te verwachten geldelijke bijdragen voor overleg aan de schoolraad voorgelegd worden. De regelgeving waarborgt daarmee het recht van inspraak bij het beoordelen van de noodzaak of het verantwoorde karakter van bepaalde kosten en het vaststellen van de hoogte daarvan. Van dit overleg kan gebruik worden gemaakt om op school een beleid en een cultuur van kostenbeperking uit te werken en te stimuleren. Het komt de schoolraad toe om aan de achterban van de schoolraad passende informatie te verstrekken over het gevoerde overleg en het daaruit voortkomend beleid.

De bijdrageregeling wordt in het schoolreglement opgenomen. De bijdrageregeling kan uiteraard geen uitgavenposten bevatten die ten laste vallen van de instelling. Verder moet, om aan de betrachtingen van de decreetgever en de noden van de ouders te voldoen, de bijdrageregeling volledig zijn en zo nauwkeurig als bij de aanvang van het schooljaar mogelijk is. Alle redelijkerwijze te verwachten bijdragen moeten worden vermeld. Een goede regeling zal ook transparant zijn opgesteld. Dat veronderstelt onder meer dat een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen verplichte en facultatieve bijdragen en de activiteiten die daar onder horen.

Voor de ouders is het ook van belang dat ze tijdig geïnformeerd zijn over de wijze van betalen en de termijnen voor facturering en eindafrekening. De werkwijze die de school daarbij volgt, met inbegrip van het beleid van sociale tegemoetkoming, hoort daarom ook aansluitend bij de bijdrageregeling te worden gecommuniceerd. Het optreden bij wanbetaling moet vanzelfsprekend aan de wettelijke voorschriften voldoen en moet ook duidelijk worden meegedeeld.

De Commissie heeft in het verleden herhaaldelijk gesteld dat ook de facturatie transparant hoort te zijn, zonder daarom voor elk onderdeel tot in het laatste detail gepreciseerd te moeten zijn. Ouders die wat dat betreft vragen hebben, moeten op hun verzoek wel een gedetailleerde verantwoording kunnen ontvangen. De school dient zich zo te organiseren dat de ouders daarvoor ook terecht kunnen en correct en zakelijk geïnformeerd worden.

5.3.2. Het ter beschikking zijn van de bijdrageregeling.

Verzoekster voert aan dat zij geen bijdrageregeling heeft ontvangen. Ter zitting verduidelijkt zij dat de school enkel de mogelijkheid biedt een overzicht van de bijdragen te komen bekijken op een computerscherm.

De school lijkt niet tegen te spreken dat verzoekster geen bijdrageregeling ontving. Wel wordt het schoolreglement voorgelegd waarin onder het hoofdstuk 2. Onderwijskosten het volgende is vermeld: “Op het secretariaat vind je een lijst met financiële bijdragen die van jou of je ouders kunnen worden gevraagd.”

De Commissie gaat uit van het feit dat de bijdrageregeling een integraal onderdeel is van het schoolreglement (ook wanneer die als zelfstandig document wordt opgemaakt) (art. 112, 6° Codex Secundair Onderwijs) en wijst op de voorwaarden voor het meedelen en afdwingbaar maken van wijzigingen aan het schoolreglement (art. 111, §1bis, 2° en 4° Codex Secundair Onderwijs). Daaruit blijkt dat de ouders voor de aanvang van het schooljaar op de hoogte moeten zijn van de verplichtingen die ze op zich nemen en dat daarbij op de school een actieve informatieplicht rust.

Wanneer aan de ouders of de meerderjarige leerling gevraagd wordt om een gewijzigd

schoolreglement te ondertekenen dan moet de integrale tekst daarvan vooraf beschikbaar zijn. Bekendmaking kan door overhandiging van een schriftelijk document of door beschikbaar maken via een toegankelijke elektronische drager. Beschikbaarheid op elektronische drager veronderstelt wel dat bijhorende account en paswoord zijn meegedeeld.

De door de school ingestelde regeling waarbij kennisname van de bijdrageregeling een uitdrukkelijk initiatief vereist van de ouders, die zich tot het secretariaat van de school moeten wenden om aldaar de lijst met bijdragen te kunnen inkijken, is geenszins verzoenbaar met de actieve informatieplicht die op de school rust.

De Commissie oordeelt dat volgens de gegevens die haar ter beschikking staan, de bijdrageregeling niet op de voorgeschreven wijze aan de betrokken ouder werd gecommuniceerd.

Om de afdwingbaarheid ervan te kunnen garanderen, dient de school werk te maken van een praktijk waarbij de bijdrageregeling als onderdeel van het schoolreglement spontaan en tijdig, dit is voor de aanvang van het schooljaar, wordt ter beschikking gesteld.

5.3.3. Kosten ten laste van de school.

De factuur die verzoekster ontving, bevat een rubriek “administratiekosten” waarvoor 16 euro wordt aangerekend. Volgens de uitleg verstrekt door de school omvat deze rubriek de deelposten “elektronisch leerplatform en communicatie met de ouders (Smartschool)” (8,75 euro), “klassieke communicatie via briefwisseling en telefoon” (6 euro) en “bureaumateriaal (mapje rapport,...)” (1,25 euro).

Kosten voor Smartschool

Voor wat Smartschool betreft, verwijst de Commissie naar volgende overwegingen in de beslissing CZB/KL/KSO/2011/288:

“Smartschool is een communicatiesysteem dat zowel school/leerkrachten en ouders/leerlingen tot voordeel strekt. Dit communicatiesysteem behoort wezenlijk tot de organisatie van onderwijs en vormt een onderdeel van de openbare dienstverlening van elke door de overheid gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling. De daarvoor te maken kosten zijn te beschouwen als basisuitgaven waarvoor de instellingen zelf moeten instaan en waarin de overheid tussenkomt door een werkingsbudget toe te kennen. Dezelfde overwegingen gelden voor het gebruik van internet.”

Kosten voor rapportmap, communicatie met de ouders

De Commissie verwijst naar eerdere uitspraken waarin ze het volgende overwoog:

- “Het verlenen van diploma’s, getuigschriften en studieattesten is een onderdeel van de openbare dienstverlening van elke door de overheid gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling. De daarvoor te maken kosten behoren tot de basisuitgaven waarvoor de instellingen zelf moeten instaan. Het regelmatig verlenen van informatie aan de ouders over de studievorderingen onder de vorm van studierapporten van de leerlingen is naar het oordeel van de Commissie onderdeel van diezelfde basisopdracht. Ouders en leerlingen moeten niet betalen om van de studievorderingen op de hoogte gebracht te worden.

De vormgeving van de studierapporten behoort evident tot de beleidsvrijheid van elke instelling. De Commissie stelt echter vast dat sommige scholen kiezen voor ongetwijfeld stijlvolle maar relatief dure mappen voor de leerlingenrapporten. De scholen moeten wel inzien dat daarvoor een bijdrage vragen - ‘voor de rapportenmap, maar niet voor het rapport zelf’ - er op neerkomt dat ouders en leerlingen niet meer gratis over de studievorderingen geïnformeerd worden. Dit is in strijd met de basisopdracht van elke school. Scholen moeten er

bij de vormgeving van de leerlingenrapporten rekening mee houden dat ze de kostprijs daarvan niet kunnen doorrekenen, maar zelf moeten dragen.” (zie CZB/KL/KSO/2010/262; CZB/V/KSO/2010/263)

- “Communicatie met de ouders over de organisatie van het onderwijs, inclusief het afleveren van een rapport (CZB/V/KSO/2007/170), behoort tot de elementaire verplichtingen van een school. De kosten daarvoor moeten door de school worden gedragen en kunnen op de werkmiddelen worden aangerekend.” (zie CZB/V/KSO/2009/238)

“Basiskosten voor het organiseren van onderwijs zoals kosten voor informatie over de studievorderingen van de leerlingen via de leerlingenrapporten en diploma, voor Smartschool, communicatie met de ouders en administratie ... moeten door de school zelf worden gedragen.” (zie CZB/KL/P/KSO/2014/351)

Toepassing

Het aanrekenen van de kost voor een rapportmap, is niet in overeenstemming te brengen met het recht op kosteloze informatie over de studievorderingen van de leerlingen. Ook de kosten voor communicatie en voor het elektronisch leerplatform (Smartschool) zijn basiskosten voor het organiseren van onderwijs die door de school zelf moeten worden gedragen en op de werkmiddelen kunnen worden aangerekend.

De Commissie stelt vast dat haar geen verantwoording is voorgelegd om daar voor hier mogelijk specifiek bedoelde kosten anders over te oordelen.

De kosten die door de school worden opgenomen onder de rubriek “administratiekosten” kunnen bijgevolg niet in de bijdrageregeling voorkomen.

5.3.4. Effectief gemaakte kosten.

Hoger werd gesteld dat de gevraagde bijdragen steeds het kenmerk moeten behouden van een kostprijs, wat enerzijds veronderstelt dat het gaat om door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds dat het goederen of diensten betreft die de betrokken leerling effectief heeft ontvangen.

Verzoekster voert aan dat zij voor de schoolagenda gevraagd wordt 6 euro te betalen, daar waar de kostprijs van de agenda slechts 5,85 euro zou bedragen. Zij vraagt of dergelijke afronding bij de aanrekening toegelaten is.

Waar de aangerekende kost in principe dient te stroken met de werkelijk gemaakte kost, heeft de Commissie in het verleden aanvaard dat bij gegroepeerde aankopen met door de school bedongen prijsreducties, de prijszetting voor de leerlingen geen exacte weergave moet zijn van de collectief bedongen prijs. De scholen moeten onder meer ook kosten maken voor de administratie en de bedeling van de goederen. De Commissie heeft daarbij benadrukt dat de eventueel niet doorgerekende kortingen aan de leerlingen ten goede moeten komen. De scholen kunnen daarbij zelf een beleid uitstippelen om de bedongen reducties aan ouders en leerlingen toe te kennen. Wat naar het oordeel van de Commissie niet kan is dat dergelijke middelen zouden worden aangewend voor uitgaven voor werking en uitrusting van de school die ten laste vallen van de school en door de werkmiddelen moeten gedragen worden (zie CZB/KL/KSO/2009/245b; CZB/V/KSO/2012/307).

De Commissie meent dat bovenstaande principes ook kunnen gelden voor de voorliggende aankoop van een schoolagenda als verplicht leermiddel, in zoverre het gaat om een redelijke afronding van de kostprijs, wat hier het geval lijkt te zijn, en de daarmee verkregen middelen op een correcte wijze worden aangewend ten behoeve van de leerlingen.

Ter zitting brengt verzoekster nog aan dat de school voor kinderen van personeelsleden een korting op de schoolfactuur zou toekennen en vraagt zij naar de toelaatbaarheid hiervan.

Met de beperkte gegevens waarover de Commissie op dit punt beschikt – er worden geen stukken voorgelegd en de school heeft hierover geen verweer kunnen voeren -, beperkt zij zich tot een verwijzing naar het principe dat onderwijsactiviteiten voor elke leerling onder gelijke voorwaarden moeten toegankelijk gesteld worden. Het vragen van een gedifferentieerde bijdrage is in principe dan ook niet aanvaardbaar. Voor zover als nodig wordt daaraan toegevoegd dat het toekennen van een korting aan bepaalde leerlingen de indruk zou kunnen wekken dat de andere leerlingen meer dan de werkelijke kostprijs wordt aangerekend. Bovendien is het schoolbestuur er ook bij de aanwending van het werkingsbudget toe gehouden rekening te houden met een gelijke behandeling van zijn scholen en van de leerlingen of studenten die tot deze scholen behoren (art. 41 codex secundair onderwijs).

5.3.5. Nood aan transparantie in de bijdrageregeling en de afrekening.

Hoger werd reeds gesteld dat een goede bijdrageregeling transparant hoort opgesteld te zijn. Dat houdt voor de Commissie in dat de regeling alle normaal te verwachten uitgaven vermeldt, gedifferentieerd is naar leerlingengroepen, onderscheid maakt tussen verplichte en facultatieve uitgaven en op transparante wijze de onderscheiden uitgavenposten vermeldt (zie CZB/KL/P/KSO/2014/351).

Nu haar in voorliggend dossier geen bijdrageregeling werd voorgelegd, is het voor de Commissie niet mogelijk uitspraken te doen over de transparantie ervan. Hoe dan ook stelt zich zoals hoger vastgesteld het probleem dat deze regeling niet op de voorgeschreven wijze werd ter beschikking gesteld aan de ouders, wat vragen doet rijzen naar de afdwingbaarheid ervan.

Kosten voor culturele uitstappen

Verzoekster stelt met betrekking tot de kosten voor culturele uitstappen wel te zijn ingelicht via Smartschool, maar beklaagt zich erover dat de school de kosten veel te hoog inschat, waardoor men gehouden is tot een veel te hoge vooruitbetaling, en dat het teveel betaalde slechts wordt verrekend bij het opstellen van de schoolrekening in de loop van het volgende schooljaar.

Daargelaten de vaststelling dat verzoekster hoe dan ook niet op een correcte wijze werd ingelicht over de te verwachten kosten, moeten ouders volgens de Commissie in redelijkheid aanvaarden dat de kostprijs voor bepaalde activiteiten niet exact kan worden vastgesteld bij het begin van het schooljaar en slechts bij benadering moet worden vermeld. Dat het voor de school soms een moeilijke opgave kan zijn om voor bepaalde posten een exact bedrag te bepalen, ontslaat haar echter niet van de plicht om, op grond van ervaring uit het verleden, een zo realistisch mogelijke raming te maken van de te verwachten werkelijke kost.

Of het aanvaardbaar is dat de verrekening voor de betaalde bedragen voor de culturele uitstappen eerst gebeurt in de loop van het daaropvolgende schooljaar, is een vraag die de Commissie verder zal behandelen in het hoofdstuk inzake de betalingsmodaliteiten (zie 5.3.6.).

De Commissie herhaalt dat zij in het verleden herhaaldelijk heeft gesteld dat ook de facturatie transparant hoort te zijn, zonder daarom voor elk onderdeel tot in het laatste detail gepreciseerd te moeten zijn. Ouders die wat dat betreft vragen hebben, moeten op hun verzoek wel een gedetailleerde verantwoording kunnen ontvangen. De school dient zich zo te organiseren dat de ouders daarvoor ook terecht kunnen en correct en zakelijk geïnformeerd worden.

Kosten voor fotokopieën

Verzoekster heeft vragen bij het aangerekende aantal kopieën. In de schoolfactuur is hiervoor een bedrag van 40 euro opgenomen. Gerekend aan de prijs van 0,05 euro per kopie, komt dit neer op 800 kopieën.

De Commissie uit haar bezorgdheid over de hoge kosten voor fotokopieën die worden aangerekend, naast toch ook aanzienlijke bedragen voor handboeken. Zij verwijst hierbij naar haar overwegingen daaromtrent in eerdere beslissingen:

“Handboeken en werkboeken zijn het typevoorbeeld van didactisch materiaal waarvoor in het secundair onderwijs de kostprijs kan worden ten laste gelegd van de ouders en de leerlingen. Binnen de school kan ook gekozen worden voor het losbladig via fotokopie ter beschikking stellen van het basismateriaal voor een of meer cursussen. Daarnaast wordt waarschijnlijk overal gebruik gemaakt van fotokopieën voor leerstofuitbreiding en/of (extra) oefenstof.

De Commissie stelt vast dat de factuur voor fotokopieën in veel scholen aanzienlijk oploopt en herhaaldelijk aanleiding geeft tot vragen en betwistingen. Vooral met betrekking tot de ‘losse’ fotokopieën kan van elke school worden verwacht dat zij een beleid voert om deze te beperken tot wat inderdaad noodzakelijk en nuttig is. Het secundair onderwijs mag dan niet verplicht kosteloos zijn, dat belet niet dat “passende maatregelen voor het invoeren van gratis onderwijs” voor dat onderwijs behoren tot de doelstellingen van het Kinderrechtenverdrag (art. 28, § 1, b). Doorodeloze kosten voortkomend uit onvoldoende doordacht gebruik van losse fotokopieën te vermijden kunnen de scholen zich ook inpassen in het beleid van kostenbeperking en bevordering van gelijke kansen waarmee de Vlaamse Gemeenschap genoemde doelstelling van het kinderrechtenverdrag invulling geeft.

Het komt de Commissie zorgvuldig bestuur niet toe om op dat gebied richtlijnen te geven. Zij vraagt wel aandacht voor twee luiken van het probleem. Elke school zal zelf oordelen hoe zij de gestelde betrachting van kostenbeperking kan realiseren en de volle medewerking van alle leerkrachten daaraan kan bereiken. Het beleid dat gevoerd wordt om onverantwoord kopiëren te vermijden kan in de schoolraad ter sprake komen.

Verder wijst de Commissie er op dat een factuur voor fotokopie altijd een factuur voor reëel gemaakte kosten moet zijn. Fotokopie voor de leerlingen kan geen bron zijn van aanvullende inkomsten.

De ouders en leerlingen mogen van de school een beleid van transparante informatie over de aangerekende kosten voor didactisch materiaal verwachten, in het bijzonder ook voor fotokopieën. De eerste stap daarin is de informatie die aan de schoolraad verstrekt wordt.

De schoolraad heeft vooreerst recht op inzage in de berekening op basis waarvan de eenheidsprijs voor fotokopieën wordt vastgesteld. Ook het beleid dat gevoerd wordt om onverantwoord kopiëren te vermijden kan in de schoolraad ter sprake komen.

Het overleg in de schoolraad moet uitlopen op het opstellen van een lijst van door de ouders te verwachten bijdragen. Het is aangewezen dat de school, op basis van de ervaring uit de voorgaande jaren daarin ook een raming geeft van de te verwachten hoeveelheid fotokopieën. Alleen zo kunnen de ouders zich een benaderend beeld vormen van de omvang van de bedragen die daarvoor zullen worden gevraagd.

De tweede stap in de informatie bestaat in het overhandigen van de bijdragelijst aan de individuele ouders bij het begin van het schooljaar, zoals decretaal is voorgeschreven. De school zal zelf oordelen of het wenselijk is om daar een korte toelichting bij op te nemen over de werkwijze die in de school gevolgd wordt om het gebruik van fotokopieën ten behoeve van de leerlingen te registreren en aan te rekenen.” (CZB/KL/KSO/2010/262; zie ook: CZB/KL/KSO/2011/288; CZB/KL/KSO/2012/315)

Over de wijze van aanrekenen van kopieën en het recht op verantwoording in hoofde van de ouders heeft de Commissie zich in de dossiers CZB/KL/KSO/2009/245b en CZB/KL/KSO/2011/288 als volgt uitgesproken:

“De ouders hebben, zoals eerder gepreciseerd, op hun vraag recht op een verantwoording van het feitelijk aangerekend bedrag voor fotokopieën. Dit is niet mogelijk zonder een met zorg opgezet systeem van registratie van wat op vraag van wie en voor wie wordt gekopieerd. Met een beroep op moderne informatica moet een dergelijke registratie niet tot een onredelijke administratieve overlast worden. Een zorgvuldig beleid wat dat betreft maakt het niet alleen mogelijk een concrete factuur voor de ouders transparant te verantwoorden. Het is ook naar de leerkrachten en andere medewerkers toe een bijzonder geschikt instrument om ieders medewerking te verkrijgen aan het beleid om tot een verantwoord gebruik van de fotokopie op school te komen.”

Toepassing

In haar verweer legt de school een lijst voor met totalen opgesplitst per klas en per leraar. Hieruit blijkt dat er tijdens het schooljaar 2014-2015 voor 4STW 1141 kopieën per leerling werden gemaakt. Gerekend aan 0,05 euro per kopie, resulteerde dit in een totale kost van 57,05 euro. Voor het lopende schooljaar wordt middels de factuur van november 2015 een bedrag van 40 euro aangerekend. Het door de school voorgelegde overzicht met tussentotalen voor dit schooljaar geeft aan dat voor 4STW eind februari 2016 reeds 522 kopieën per leerling werden gemaakt. Verzoekster verwondert er zich in haar repliek op het verweer over dat uit dit overzicht blijkt dat door een 30-tal leerkrachten kopieën werden gemaakt voor de klas van haar dochter, daar waar er maar 12 leerkrachten in deze klas lesgeven, en zij bevestigt haar stelling dat het aangerekende aantal kopieën niet klopt.

Er kan worden vastgesteld dat de school een werkwijze hanteert waarbij per klas of per leerlingengroep en per leerkracht het aantal kopieën wordt geregistreerd. De repliek van de verzoekster toont voor de Commissie echter aan dat dit registratiesysteem nog niet in staat is voldoende overtuigend aan te tonen hoeveel kopieën voor een welbepaalde leerling werden gemaakt. De Commissie roept de school dan ook op nog verdere stappen te zetten in het transparant maken van de berekening van de kopieën, door bijvoorbeeld nader te specificeren voor welke vakken de kopieën gemaakt worden. Naar het oordeel van de Commissie heeft verzoekster onvoldoende de gedetailleerde uitleg gekregen waar zij recht op had.

Er wordt verder benadrukt dat enkel kopieën die de leerling effectief ontving kunnen aangerekend worden. Wanneer zij op het einde van het schooljaar de werkelijke kost kent, is de school er dan ook toe gehouden voor een correcte afrekening te zorgen.

De Commissie herhaalt ook haar oproep om het onverantwoord kopiëren te vermijden.

5.3.6. Modaliteiten van betaling. Voorschot en gespreide betaling.

De school blijkt sinds dit schooljaar nog slechts 1 factuur op te maken, die de ouders ontvangen in de loop van november. Deze factuur bevat alle te verwachten kosten voor het gehele schooljaar. De afrekening aan de hand van de reëel gemaakte kosten gebeurt met de factuur van het daaropvolgende schooljaar.

De Commissie wijst erop dat de school ertoe gehouden is de ouders tijdig en correct te informeren over haar werkwijze met betrekking tot het aantal rekeningen en het tijdstip van de facturatie. Nu de school op dit vlak een aantal wijzigingen heeft doorgevoerd, dient het schoolreglement ook in die zin te worden aangepast.

Voorschot

Verzoekster beklaagt zich er, in het bijzonder met betrekking tot de kost voor culturele uitstappen, over dat de verrekening van teveel betaalde bijdragen, eerst gebeurt met het opstellen van de schoolrekening in de loop van het volgende schooljaar.

In het verweer voor de school wordt gesteld dat veel activiteiten nog plaatsvinden in de laatste maand van het schooljaar en het niet ongebruikelijk is dat deze rekeningen de school pas bereiken bij aanvang van het nieuwe schooljaar. Daarop worden in september de afrekeningen voor de schoolverlaters opgesteld en het tegoed meegedeeld aan de ouders en onmiddellijk gestort. Voor doorstromers worden de afrekeningen in oktober opgesteld en wordt het tegoed automatisch toegevoegd aan de nieuwe schoolrekening.

Wat betreft het principe van het vragen van een voorschot, heeft de Commissie in het verleden al gesteld dat het tot de autonomie van de lokale onderwijsgemeenschap behoort om afspraken te maken over modaliteiten bij het innen van de ouderbijdrage. Een mogelijke afspraak is dat bij de aanvang van het schooljaar een redelijk voorschot wordt gevraagd. De Commissie kan er mee akkoord gaan dat op voorhand een beperkt vast bedrag aan de ouders gevraagd wordt. Het bedrag wordt verrekend met de effectieve kosten die de school maakt voor de betrokken leerling. De besteding van het vast bedrag moet wel kunnen opgevolgd worden door de ouders. Op het einde van het schooljaar wordt in voorkomend geval het deel van het voorschot dat niet werd opgebruikt aan de ouders terugbetaald.

De Commissie vraagt dat er over het voorschot op de ouderbijdrage met de ouders duidelijk wordt gecommuniceerd. Het doel en de besteding van het gevraagde bedrag moeten duidelijk omschreven worden. Het voorschot dient besproken te worden in de schoolraad en duidelijk vermeld te worden in het schoolreglement. Daarbij moet aandacht besteed worden aan afwijkingen voor minder goeie ouders (zie CZB/V/KBO/2008/222; CZB/KL/KBO/2008/225).

Dat de school in november de ouders een bijdrage vraagt voor alle te verwachten kosten voor het gehele schooljaar, acht de Commissie in beginsel dan ook aanvaardbaar.

De Commissie meent dat het echter niet toelaatbaar is dat de terugbetaling van het tegoed aan ouders eerst gebeurt in november van het volgende schooljaar via een verrekening met de kosten voor dat nieuwe schooljaar. De termijn tussen het einde van het schooljaar en de jaarafrekening wordt op die manier immers onredelijk lang.

Voorbeelden van andere scholen sterken de Commissie in de overtuiging dat het geen onmogelijke opgave kan zijn voor de school om zich zo te organiseren dat zij voldoende snel zicht heeft op de werkelijke kost voor een leerling zodat de termijn voor het opstellen van de jaarafrekening en de terugbetaling kan worden beperkt.

Gespreide betaling

Verzoekster acht het niet aanvaardbaar dat de school een administratiekost van 2,5 euro aanrekenen indien ouders opteren voor een spreiding van betaling.

De Commissie wijst op de verplichting om in de bijdrageregeling te voorzien in afwijkingen ten gunste van ouders die in sociaal minder gunstige omstandigheden verkeren. Het aanbieden van de mogelijkheid tot betaling in schijven lijkt in dat kader te kunnen gesitueerd worden. De Commissie acht het niet verzoekenbaar met genoemde verplichting dat aan het gebruik maken van deze mogelijkheid het aanrekenen van een administratieve kost wordt gekoppeld. De regeling voor de betaling in schijven moet overigens voor overleg aan de schoolraad worden voorgelegd en via het schoolreglement aan de ouders worden meegedeeld. Alvast dat

laatste blijkt volgens de stukken die de Commissie werden voorgelegd, niet gebeurd te zijn.

5.3.7. Werkwijze bij niet betaalde rekeningen

Verzoekster verwondert er zich over dat voor iedereen op de factuur is opgenomen dat bij niet-tijdige betaling een incassobureau wordt ingeschakeld en een boete van 25% wordt aangerekend.

De Commissie verwijst naar het standpunt dat zij op dit vlak eerder heeft ingenomen:

“De dwangmiddelen die een schuldeiser kan inroepen bij niet tijdig betalen, zijn bepaald in het burgerlijk recht en staan ook ter beschikking van een schuldeiser binnen de schoolverhoudingen. Als schuldeiser moet de school wel rekening houden met de weerslag die specifieke onderwijsregelgeving op het aanwenden van deze rechtsmiddelen kan hebben.

Onderwijsregelgeving schrijft voor dat het schoolreglement een in de schoolraad overlegde bijdrageregeling moet bevatten. De Commissie is van oordeel dat een correcte interpretatie van dit voorschrift inhoudt dat het mogelijk vorderen van verwijlinteressen en inningkosten wanneer schoolrekeningen te lang blijven openstaan, in deze bijdrageregeling duidelijk moet worden beschreven.

De Commissie wijst nog op de verplichting om in de bijdrageregeling te voorzien in afwijkingen ten gunste van ouders die in sociaal minder gunstige omstandigheden verkeren. Vooraleer zich op de dwangmiddelen van het burgerlijk recht te beroepen, zal de school aan deze verplichting bijzondere aandacht moeten besteden. Het spreekt vanzelf dat hoe dan ook de regels van het burgerlijk recht, zoals de bepaling dat verwijlinteressen niet kunnen worden gevorderd zonder ingebrekestelling, minimumvoorwaarden zijn die door de school moeten worden nageleefd.

De Commissie herinnert er ten slotte aan dat betalingsmoeilijkheden nooit de rechten die een leerling aan zijn inschrijving in de school ontleent, mogen in het gedrang brengen. Zij adviseert met nadruk dat de scholen deze problematiek van de schulden zouden beschouwen als een aangelegenheid tussen school en ouder, waar de leerlingen zo weinig mogelijk in betrokken worden. Elke weerslag op de pedagogische verhouding leerling-school zou onaanvaardbaar zijn.” (Zie CZB/V/GV/2009/242; CZB/V/KSO/2009/247; CZB/V/KSO/2013/338)

“De Commissie raadt het gebruik van procedures van gedwongen uitvoering ten eerste af maar meent dat het niet in haar bevoegdheid ligt om scholen het gebruik van die procedures te ontfagen. Wel is de Commissie van oordeel dat het mogelijk gebruik van die procedures en in het algemeen het beleid gevoerd rond betalingsproblemen voorwerp van overleg in de schoolraad moet zijn en in het schoolreglement moet opgenomen zijn.” (Zie CZB/V/KSO/2013/338)

De Commissie stelt vast dat de bepalingen inzake dwanguitvoering zijn opgenomen in het voorgelegde schoolreglement. In zoverre de vermeldingen op de factuur stroken met deze bepalingen en hierover het voorgeschreven overleg in de schoolraad heeft plaatsgevonden, acht de Commissie de werkwijze van de school, binnen de grenzen van bovenvermeld standpunt, aanvaardbaar.

5.3.8. De Commissie komt tot volgend advies:

- De bijdrageregeling als onderdeel van het schoolreglement werd niet spontaan en tijdig, dit is voor de aanvang van het schooljaar, ter beschikking gesteld van de ouders, wat vragen doet rijzen naar de afdwingbaarheid ervan.
- Het aanrekenen van de kosten voor een rapportmap, voor communicatie met de ouders en voor Smartschool zijn basiskosten voor het organiseren van onderwijs die door de school zelf moeten worden gedragen en op de werkingsmiddelen kunnen worden aangerekend.
- Een redelijke afronding van de kostprijs van een schoolagenda als verplicht leermiddel is aanvaardbaar voor zover de daarmee verkregen middelen worden aangewend ten behoeve van de leerlingen.
- De facturatie hoort transparant te zijn en ouders die wat dat betreft vragen hebben, moeten op hun verzoek wel een gedetailleerde verantwoording kunnen ontvangen. Met het oog op het verantwoorden van de kost voor fotokopieën dient de school haar registratiesysteem op dat vlak verder uit te werken.
- Het opstellen van een jaarafrekening in november van het daaropvolgende schooljaar, gaat de grens van de redelijke termijn te buiten.
- Het aanrekenen van een administratieve kost voor een gespreide betaling, is niet aanvaardbaar.

Brussel, 15 april 2016

Frederik Stevens
Waarnemend Secretaris

Bengt Verbeeck
Voorzitter